

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Α/ΘΜΙΑΣ
Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Α/ΘΜΙΑΣ
& Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση : Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 15180 – Μαρούσι
Πληροφορίες : Ε. Παναγιωτοπούλου,
Μ. Ευαγγέλου, Α. Τσακανίκα,
Γ. Τσομπανίδης
Ιστοσελίδα : <http://www.minedu.gov.gr>
Email : deae1@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 2103442577, 2103442194

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:
ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

Μαρούσι, 14/06/2023
Αρ. πρωτ.: 66622/Δ3

ΠΡΟΣ:

1. Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης της χώρας (έδρες τους)
2. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (έδρες τους)
3. Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης (μέσω ΔΙ.Π.Ε.)
4. Ειδικά Νηπιαγωγεία και Ειδικά Δημοτικά Σχολεία (μέσω ΔΙ.Π.Ε.)

ΘΕΜΑ: «Ενέργειες προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων για το σχολικό έτος 2023-2024 – Προγραμματισμός λειτουργίας ολόημερου προγράμματος»

Α. Προγραμματισμός εκπαιδευτικού έργου

1. Εγγραφή μαθητών/τριών
2. Ωρολόγιο Πρόγραμμα – Πρόγραμμα Σπουδών – Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης
3. Κατανομή μαθητών – Δημιουργία Τμημάτων – Αναθέσεις μαθημάτων
4. Ωράριο Εκπαιδευτικού, Ειδικού Εκπαιδευτικού και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού
5. Απουσία Εκπαιδευτικού
6. Λειτουργία Εκπαιδευτικών Ομίλων – Υπεύθυνοι Εκπαιδευτικών Ομίλων
7. Ενδοσχολικός Συντονιστής
8. Παιδαγωγικός σύμβουλος – Μέντορας στη σχολική μονάδα
9. Διδακτικά Βιβλία – Υποστηρικτικό Υλικό – Εκπαιδευτικό Υλικό και Ψηφιακή Προσβασιμότητα
10. Αντισταθμιστικοί – Υποστηρικτικοί θεσμοί
11. Προγράμματα Συνεκπαίδευσης

12. Εκπαιδευτικές επισκέψεις – Εκδρομές
13. Επιμορφωτικές δράσεις
14. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
15. Άδειες εισόδου στα Ειδικά Νηπιαγωγεία και Ειδικά Δημοτικά Σχολεία
16. Μεταφορά μαθητών
17. Θέματα ασφάλειας, υγιεινής και κτιριακών υποδομών του σχολείου
18. Σχολικές Βιβλιοθήκες
19. Ενημέρωση Πληροφοριακού Συστήματος myschool
20. Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος
21. Δημιουργία και λειτουργία ιστοσελίδας σε επίπεδο σχολικής μονάδας

B. Προγραμματισμός λειτουργίας Προαιρετικού Ολοήμερου Προγράμματος

1. Προϋποθέσεις για τη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων
2. Ορισμός Υπευθύνου Ολοήμερου
3. Αναστολή λειτουργίας Ολοήμερου Προγράμματος
4. Σίτιση – Χαλάρωση, Διατροφική Αγωγή στο Ολοήμερο Πρόγραμμα
5. Έντυπα και διαδικασίες που αφορούν στη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων

Γ. Λήξη Διδασκαλίας μαθημάτων σχολικού έτους 2022-2023

Δ. Έκδοση Τίτλων Σπουδών και Τίτλων Προόδου

Ε. Συλλογικός Προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο

A. Προγραμματισμός εκπαιδευτικού έργου

Η Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής & Εκπαίδευσης με την παρούσα εγκύκλιο θέτει υπόψη των Στελεχών Εκπαίδευσης και των Συλλόγων Διδασκόντων, θέματα που αφορούν στην εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία, προκειμένου τα Ειδικά Νηπιαγωγεία και τα Ειδικά Δημοτικά Σχολεία της χώρας να προγραμματίσουν το εκπαιδευτικό τους έργο **για το σχολικό έτος 2023-2024**.

1. Εγγραφή μαθητών/τριών

α) **Στα Ειδικά Νηπιαγωγεία**, για το σχολικό έτος **2023-2024**, θα φοιτήσουν μαθητές/τριες που έχουν συμπληρώσει τη νόμιμη ηλικία εγγραφής, όπως αυτή ορίζεται στις σχετικές διατάξεις του άρθρου 34 του ν. 4704/2020 (Α' 133). Σύμφωνα με αυτές, στα **Ειδικά Νηπιαγωγεία** εγγράφονται μαθητές/τριες που την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής συμπληρώνουν την ηλικία των τεσσάρων (4) ετών.

Συγκεκριμένα, εγγράφονται στα Ειδικά Νηπιαγωγεία για το σχολικό έτος 2023-24, μαθητές/τριες γεννημένοι/ες το 2019 και τα Ειδικά Νηπιαγωγεία υποχρεούνται να δεχτούν όλες τις έγκυρες αιτήσεις νηπίων και προνηπίων. Η εγγραφή προνηπίου στο δεύτερο έτος του Ειδικού Νηπιαγωγείου γίνεται αυτεπάγγελα, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 6 του Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α΄) όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 44 του ν. 4777/2021 (Α΄ 25).

Η φοίτηση δύναται να διαρκέσει ως το 7ο έτος της ηλικίας σύμφωνα με την υποπερ. αα της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008 (ΦΕΚ Α΄ 199).

β) Στα Ειδικά Δημοτικά Σχολεία εγγράφονται μαθητές/τριες που συμπληρώνουν την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής ηλικία έξι (6) ετών και άνω. Το σχολικό έτος 2023-24 στην Α΄ Τάξη του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου θα φοιτήσουν οι μαθητές/τριες που γεννήθηκαν από 01-01-2017 έως 31-12-2017.

γ) Η εγγραφή και φοίτηση μαθητών/τριών σε Ειδικό Νηπιαγωγείο ή σε Ειδικό Δημοτικό Σχολείο πραγματοποιείται κατόπιν σχετικής γνωμάτευσης του οικείου ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 11 του ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136 Α΄/03-08-2021).

δ) Απαραίτητα δικαιολογητικά για την εγγραφή των μαθητών/τριών στα Ειδικά Νηπιαγωγεία είναι:

αα) Αίτηση εγγραφής – Υπεύθυνη δήλωση (επισυνάπτεται) από τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/τριών

ββ) Σχετική γνωμάτευση του οικείου ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 11 του ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136 Α΄/03-08-2021)

γγ) Πιστοποιητικό γέννησης των μαθητών/τριών, το οποίο αναζητείται από τις σχολικές μονάδες μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος myschool, σύμφωνα με την παρ. 4β, του άρθρου 6 του Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ 109Α΄) και με τη με αρ. πρωτ. Φ.6/498/57863/Δ1/06-04-2016 εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ.:

*«Η αναζήτηση μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος «myschool» πραγματοποιείται από το σχολείο εγγραφής με βάση τα παρακάτω στοιχεία: 1. επώνυμο μαθητή/τριας 2. όνομα μαθητή/τριας 3. όνομα πατέρα 4. όνομα μητέρας 5. ημερομηνία γέννησης. Σε περίπτωση που δύο ή περισσότεροι/ες προς εγγραφή μαθητές/τριες στο ίδιο σχολείο έχουν και τα πέντε (5) στοιχεία ίδια, θα πραγματοποιείται ταυτοποίηση με επιπλέον στοιχεία που θα δηλώνει ο γονέας/κηδεμόνας, όπως είναι η **διεύθυνση κατοικίας**. Τα παραπάνω πέντε (5) στοιχεία τα δηλώνει ο γονέας/κηδεμόνας του/της μαθητή/τριας με υπεύθυνη δήλωσή του. Σε περίπτωση που προκύπτει για οποιονδήποτε λόγο αλλαγή στα στοιχεία του/της μαθητή/τριας, πριν ή και μετά την εγγραφή του/της σε σχολική μονάδα της χώρας, ο γονέας/κηδεμόνας θα πρέπει να ενημερώνει ως προς την αλλαγή αυτή τον οικείο Δήμο στον οποίο είναι εγγεγραμμένος ο/η μαθητής/τρια. Ο Δήμος ολοκληρώνει την επικαιροποίηση των εν λόγω στοιχείων στο ΟΠΣΕΔ και στη συνέχεια ο γονέας/κηδεμόνας οφείλει να ενημερώσει τον Διευθυντή της σχολικής μονάδας σχετικά με τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν, ώστε ο Διευθυντής να αντλήσει τα καινούρια στοιχεία από το Πληροφοριακό Σύστημα «myschool».*

δδ) Υπεύθυνη δήλωση του γονέα/κηδεμόνα για το/τα πρόσωπο/α που αναλαμβάνει/νουν την προσέλευση και αποχώρηση του/της μαθητή/τριας, είτε μεταφέρεται με σχολικό μέσο μεταφοράς είτε όχι (συμπεριλαμβάνεται στο έντυπο της αίτησης-υπεύθυνης δήλωσης).

εε) Βιβλιάριο Υγείας του/της μαθητή/τριας, ή προσκόμιση άλλου στοιχείου, από το οποίο αποδεικνύεται ότι έγιναν τα εμβόλια που προβλέπονται και είναι ενταγμένα στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών [παρ. 4, του άρθρου 6 του Π.Δ. 79/2017 (Α΄ 109)], όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 4777/2021 (Α΄ 25).

στστ) Το Ατομικό Δελτίο Υγείας Μαθητή/τριας, σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ. Φ.6/1094/80261/Δ1/20-05-2015 εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ. (Α.Δ.Υ.Μ.)

ζζ) Αποδεικτικό στοιχείο, από το οποίο διαπιστώνεται η **διεύθυνση κατοικίας** του/της μαθητή/τριας, προκειμένου οι μαθητές/τριες να εγγράφονται στα όρια της σχολικής περιφέρειας που αντιστοιχεί σε κάθε Σ.Μ.Ε.Α.Ε. σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α΄/02-

10-2008), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την παρ. 1γ του άρθρου 51 του [ν. 4547/18 \(ΦΕΚ 102 Α΄/12-06-2018\)](#) όπου ορίζεται ότι: «Οι σχολικές περιφέρειες των ΣΜΕΑΕ ορίζονται με απόφαση του περιφερειακού διευθυντή εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του οικείου διευθυντή εκπαίδευσης της αντίστοιχης βαθμίδας».

Ως εγγραφή στο Ειδικό Νηπιαγωγείο νοείται η πρώτη καταχώριση των στοιχείων του νηπίου-προνηπίου στο Βιβλίο Μητρώου και στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων έως **21 Ιουνίου 2023**. Η εγγραφή νηπίου στο δεύτερο έτος του Ειδικού Νηπιαγωγείου γίνεται αυτεπάγγελτα [παρ. 5 του άρθρου 6 του Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α΄/01-08-2017)].

ε) Απαραίτητα δικαιολογητικά για την εγγραφή των μαθητών/τριών στα **Ειδικά Δημοτικά Σχολεία** είναι:

- α) Τα ανωτέρω σχετικά αα, ββ, γγ, δδ, εε, σστ, ζζ και
- β) Πιστοποιητικό Φοίτησης Νηπιαγωγείου ή Ειδικού Νηπιαγωγείου.

Το Πιστοποιητικό Φοίτησης στο Νηπιαγωγείο εκδίδεται με τη λήξη της διδασκαλίας των μαθημάτων (15 Ιουνίου 2023) και διαβιβάζεται αυτεπάγγελτα από το Νηπιαγωγείο ή το Ειδικό Νηπιαγωγείο στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο εγγραφής του/της μαθητή/τριας. Μέχρι την ημερομηνία έκδοσης του «Πιστοποιητικού Φοίτησης», το Νηπιαγωγείο ή το Ειδικό Νηπιαγωγείο εκδίδει «Βεβαίωση Φοίτησης» η οποία θα προσκομιστεί από τον γονέα ή τον κηδεμόνα του/της μαθητή/τριας για την εγγραφή του/της στο Ειδικό Δημοτικό.

Στη με αρ. πρωτ. **Φ.7/ΦΔ/10858/Δ1/31-01-2023** εγκύκλιο της Διεύθυνσης Σπουδών, Προγραμμάτων & Οργάνωσης Π.Ε. και της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και θέμα: «**Διαδικασία επαναφοίτησης μαθητών/τριών στα Νηπιαγωγεία για το σχολικό έτος 2023- 24**» ορίζεται:

«Για την επανάληψη φοίτησης, σύμφωνα με τις **παρ. 7 και 8, του άρθρου 6, του ΠΔ 79/2017 (Α΄ 109, διορθ. σφ. Α΄ 112)** όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την **παρ. 1δ του άρθρου 23 του ν.4559/2018 (Α΄ 142)**, ισχύουν τα εξής:

«7. Επανάληψη φοίτησης στο νηπιαγωγείο για ένα (1) ακόμη έτος μπορεί να γίνει με τη συγκατάθεση των γονέων/κηδεμόνων, όταν βεβαιώνεται με γνωμάτευση ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. ή σχετική βεβαίωση του συντονιστή εκπαιδευτικού έργου ειδικής αγωγής και ενταξιακής εκπαίδευσης ή του συντονιστή εκπαιδευτικού έργου νηπιαγωγών ότι ο μαθητής παρουσιάζει σοβαρές δυσκολίες για να παρακολουθήσει την Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου.»

«8. Σε κάθε περίπτωση δεν εγγράφεται ούτε δύναται να επαναφοιτήσει στο νηπιαγωγείο μαθητής που την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής ή επαναφοίτησης έχει συμπληρώσει την ηλικία των επτά (7) ετών».

Σε περιπτώσεις **μη φοίτησης** σε Νηπιαγωγείο ή Ειδικό Νηπιαγωγείο, ο γονέας/κηδεμόνας υποβάλλει σχετική αίτηση προς τον/την οικείο/α Διευθυντή/ντρια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, στην οποία θα αναφέρονται οι λόγοι μη φοίτησης. Ο/Η Διευθυντής/ντρια Εκπαίδευσης, αφού εξετάσει την εν λόγω αίτηση, εγκρίνει την εγγραφή του/της μαθητή/τριας. Εάν ο/η Διευθυντής/ντρια Εκπαίδευσης δεν κάνει δεκτή την αίτηση των γονέων, τότε εφαρμόζονται οι διατάξεις της περ. 26, της παρ. 4, του άρθρου 94 του [ν. 3852/2010 \(ΦΕΚ Α΄ 87\)](#).

Με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας ή Προϊσταμένου/ης της σχολικής μονάδας, οι μαθητές/τριες καταχωρίζονται στο Βιβλίο Μητρώου και στο πληροφοριακό σύστημα «myschool» έως **21 Ιουνίου 2023**.

Ως εγγραφή στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο νοείται η πρώτη καταχώριση των στοιχείων του/της μαθητή/τριας στο Βιβλίο Μητρώου και Προόδου και στο Πληροφοριακό Σύστημα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων έως **21 Ιουνίου 2023** [παρ. 5 του άρθρου 7 του [Π.Δ. 79/2017 \(ΦΕΚ 109 Α΄/01-08-2017\)](#)].

Εγγραφές Μαθητών/τριων Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων

A. Για την εγγραφή σε Σ.Μ.Ε.Α.Ε. Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και την υποστήριξη της σχολικής φοίτησης των μαθητών/τριών που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, ισχύει η παρ. 4 του άρθρου 7 του Π.Δ. 79/2017 (Α' 109), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 4777/2021 (Α' 25) και η με αρ. πρωτ. [180644/Γ1/26-11-2013](#) εγκύκλιος του Υ.ΠΑΙ.Θ.. Επισημαίνεται ότι:

1. Οι Διευθυντές/ντριες των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων ενθαρρύνουν την προσέλευση των μαθητών/τριών που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες στο σχολείο, αναζητούν τα παιδιά που μένουν στην περιοχή τους και φροντίζουν για την εγγραφή και τη φοίτησή τους, όπως προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για την υποχρεωτική φοίτηση.
2. Στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο τα παιδιά γίνονται δεκτά ανεξάρτητα από το εάν είναι γραμμένα σε μητρώα ή δημοτολόγια και για την εγγραφή τους σε αυτά μεριμνούν οι Διευθυντές/ντριες των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων, σύμφωνα με το [άρθρο 7 παρ. 13 του Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#).
3. Οι Διευθυντές/ντριες των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων δεν παρακωλύουν την εγγραφή παιδιών λόγω έλλειψης πιστοποιητικού μόνιμης κατοικίας και αποδέχονται οποιοδήποτε στοιχείο από το οποίο, κατά την κρίση τους, φαίνεται η διεύθυνση κατοικίας του/της μαθητή/τριας [σύμφωνα με την παρ. 14 του άρθρου 7 του Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#), εφαρμόζοντας την αρχή της επιείκειας.
4. Όταν υπάρχει αδυναμία εγγραφής λόγω μη εμβολιασμού, κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία με τοπικούς φορείς, Ο.Τ.Α., Κέντρα Στήριξης Ευπαθών Ομάδων, Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας, Νοσοκομεία, Ιατρικά Κέντρα, Φορείς Κοινωνικής Στήριξης καθώς και με τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.). Κατ' αντιστοιχία, είναι απαραίτητη η συνεργασία με τους ανωτέρω φορείς και για τη διενέργεια των απαιτούμενων ιατρικών εξετάσεων σχετικά με την έκδοση [Α.Δ.Υ.Μ.](#) Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προηγείται επικοινωνία του/της Διευθυντή/ντριας της σχολικής μονάδας με τον φορέα που θα προβεί στον εμβολιασμό.
5. Η εγγραφή των μαθητών/τριών ευάλωτων κοινωνικά ομάδων στο Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα γίνεται χωρίς προϋποθέσεις.

B. Όσον αφορά στις εγγραφές **ανήλικων αιτούντων ή ανήλικων τέκνων αιτούντων διεθνή προστασία** σε Σ.Μ.Ε.Α.Ε. Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, προβλέπεται ότι κατά την παραμονή τους στη χώρα υποχρεούνται να εντάσσονται σε μονάδες παροχής εκπαίδευσης. Οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να παράσχουν τα αναγκαία και επαρκή μέσα για την υποστήριξη και διευκόλυνση της σχετικής διαδικασίας.

Η ένταξη γίνεται υπό προϋποθέσεις, ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες και με διευκολύνσεις, ως προς την εγγραφή σε περίπτωση δυσχερειών υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών και για όσο χρονικό διάστημα δεν εκτελείται μέτρο απομάκρυνσης, που εκκρεμεί κατά των ιδίων ή των γονέων/κηδεμόνων τους ([Υ.Α. 2099/ΓΔ4/03-02-2020 \(Β' 208\)](#)).

Οι εγγραφές πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα κάτωθι:

α. Απαραίτητα δικαιολογητικά εγγραφής

- 1) Δελτίο Αιτούντος Διεθνούς Προστασίας της Υπηρεσίας Ασύλου ή άλλου επίσημου εγγράφου, μέσω του οποίου διασφαλίζεται η ταυτοπροσωπία των μαθητών/τριών,

- 2) Ατομικό Δελτίο Υγείας Μαθητή (Α.Δ.Υ.Μ.) προκειμένου να μπορούν οι μαθητές/τριες να συμμετέχουν στο μάθημα της γυμναστικής και
- 3) Διεθνές Πιστοποιητικό Εμβολιασμών ή προφύλαξης, αναγκαίο για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας.

β. Σε περίπτωση που τα εν λόγω δικαιολογητικά δεν προσκομισθούν εγκαίρως, ο γονέας/κηδεμόνας του μαθητή/τριας ή ο/η Συντονιστής/στρια του Κέντρου Υποδοχής από το οποίο προέρχεται ο/η μαθητής/τρια, αναλαμβάνει με δήλωσή του να τα προσκομίσει σε σύντομο χρονικό διάστημα. Σε περιπτώσεις μη προσκόμισής τους σε εύλογο χρονικό διάστημα, ο/η Διευθυντής/ντρια – Προϊστάμενος/η του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου ενημερώνει την οικεία Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο κεφ. στ', παρ. 7, 8, 9, του άρθρου 21, του [ν. 4251/2014 \(Α' 80\)](#) και στην παρ. 4β, του άρθρου 77, του [ν. 4547/2018 \(Α' 102\)](#).

γ. Σύμφωνα με το άρθρο 72 [ν. 3386/2005 \(Α' 212\)](#) ανήλικα τέκνα υπηκόων τρίτων χωρών μπορούν να εγγραφούν έστω κι αν δεν έχει ρυθμιστεί η νόμιμη διαμονή τους στη χώρα, (κεφ. στ', παρ. 7, 8, 9 του άρθρου 21, του [ν. 4251/2014 \(Α' 80\)](#)).

δ. Οι εγγραφές των μαθητών/τριών στο Βιβλίο Μητρώου γίνονται με **ελληνικούς χαρακτήρες**. Τα δικαιολογητικά εγγραφής πρέπει να είναι επίσημα μεταφρασμένα από πιστοποιημένο δικηγόρο για τον σκοπό αυτό είτε από μεταφραστές που είναι ενταγμένοι στο Μητρώο Πιστοποιημένων Μεταφραστών του Υπουργείου Εξωτερικών. Προσωρινά και μέχρι να μεταφραστούν επίσημα τα δικαιολογητικά εγγραφής, η εγγραφή στο Βιβλίο Μητρώου μπορεί να πραγματοποιείται σύμφωνα με τη φωνητική απόδοση των στοιχείων των μαθητών/τριών στην ελληνική γλώσσα.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ. [Φ.7/128702/ΓΔ4/19-12-2022](#) Εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ., οι Διευθυντές/ντριες – Προϊστάμενοι/ες των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων οφείλουν να καταχωρίζουν στο πληροφοριακό σύστημα (Π.Σ.) myschool τον μοναδικό αριθμό ταυτοποίησης των μαθητών/τριών – προσφύγων [αριθμός ατομικού φακέλου Διεύθυνσης Κεντρικής Ασφάλειας (ΔΙ.Κ.Α.) ή ο αριθμός μητρώου προσωρινής προστασίας (registration number)].

2. Ωρολόγιο Πρόγραμμα–Πρόγραμμα Σπουδών–Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης

Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων συντάσσεται με βάση τις με αρ. πρωτ. α) [94189/Δ3/29-07-2021 Υ.Α. \(ΦΕΚ 3540/τ.Β'/03-08-2021\)](#) με θέμα: «**Τροποποίηση της με αρ. πρωτ: 85317/Δ3/29-05-2019 Υπουργικής Απόφασης – [ΦΕΚ 2171/τ.Β'/07-06-2019](#) με θέμα: «Ωρολόγιο πρόγραμμα υποχρεωτικού και ολοήμερου προγράμματος Ειδικού Νηπιαγωγείου και Ειδικού Δημοτικού Σχολείου»-«Εργαστήρια Δεξιοτήτων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση»**» και β) [85317/Δ3/29-05-2019 Υπουργική Απόφαση - ΦΕΚ 2171/τ.Β'/07-06-2019](#) με θέμα: «**Ωρολόγιο πρόγραμμα υποχρεωτικού και ολοήμερου προγράμματος Ειδικού Νηπιαγωγείου και Ειδικού Δημοτικού Σχολείου**».

α) Σύμφωνα με την περ. β της παρ. 3 του άρθρου 2 της [85317/Δ3/29-05-2019 Υ.Α. \(ΦΕΚ 2171/τ.Β'/07-06-2019\)](#) η οποία τροποποιήθηκε με την [94189/Δ3/29-07-2021 Υ.Α. ΦΕΚ 3540/τ.Β'/03-08-2021](#), ο Σύλλογος Διδασκόντων αποφασίζει την εφαρμογή του κατάλληλου αναλυτικού προγράμματος για κάθε τμήμα τάξης ή βαθμίδα:

«3β) Η επιλογή του κατάλληλου αναλυτικού προγράμματος για κάθε τμήμα τάξης ή βαθμίδα, για την οποία λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών κάθε τμήματος και επιλέγεται εάν θα εφαρμοστεί το Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (Π.Α.Π.Ε.Α.) ή το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (Α.Π.Σ.) του Νηπιαγωγείου ή του Δημοτικού Σχολείου αναλόγως ή ένας συνδυασμός των παιδαγωγικών αρχών και των εκπαιδευτικών στόχων των ανωτέρω προγραμμάτων».

β) Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 2 της ανωτέρω Υ.Α. σχεδιάζονται και υλοποιούνται Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης (Ε.Π.Ε.) για όλους τους μαθητές.

«5. Για όλους τους/τις μαθητές/τριες σχεδιάζονται και υλοποιούνται Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης (Ε.Π.Ε.). Για τον σχεδιασμό, τον καθορισμό της κατάλληλης στοχοθεσίας και των αντίστοιχων δραστηριοτήτων, την παρακολούθηση της υλοποίησης, τη διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση των Ε.Π.Ε. των μαθητών/τριών, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, πραγματοποιούνται παιδαγωγικές συναντήσεις των εκπαιδευτικών των τμημάτων με τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων και τα μέλη του Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π. που διδάσκουν ή υποστηρίζουν τους/τις συγκεκριμένους/ες μαθητές/τριες. Για την σύνταξη των Ε.Π.Ε. των μαθητών/τριών λαμβάνονται υπόψη: α) οι εκθέσεις αξιολόγησης - γνωματεύσεις και οι εισηγήσεις των Κ.Ε.Σ.Υ., β) οι αξιολογήσεις και οι προτάσεις των εκπαιδευτικών και των μελών του Ε.Ε.Π., γ) τα ενδιαφέροντα και οι ιδιαίτερες κλίσεις των μαθητών/τριών και δ) οι απόψεις των γονέων, οι οποίοι ενημερώνονται και διατυπώνουν τη γνώμη τους. Σε όποιο στάδιο της διαδικασίας κριθεί απαραίτητο από τον/τη Διευθυντή/ντρια ή Προϊστάμενο/η ή τον Σύλλογο Διδασκόντων του σχολείου, ζητείται η συνδρομή των οικείων Κ.Ε.Σ.Υ.».

Επίσης, στην παράγραφο 5 του άρθρου 2 της Υ.Α. 85317/Δ3/2019 - ΦΕΚ 2171/τ.Β'/07-06-2019 με θέμα: «Ωρολόγιο Πρόγραμμα Υποχρεωτικού και Ολοήμερου Προγράμματος Ειδικού Νηπιαγωγείου και Ειδικού Δημοτικού Σχολείου» προστίθεται το εξής:

«Στο Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης κάθε μαθητή/μαθήτριας περιλαμβάνεται το πρόγραμμα και οι στόχοι των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Ωρολογίου Προγράμματος της σχολικής ομάδας και διαμορφώνεται σύμφωνα με την εκτίμηση των ατομικών αναγκών των μαθητών/τριών και κατόπιν απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών».

γ) Ειδικά για την περίπτωση συστεγαζόμενων Ειδικών Νηπιαγωγείων και Ειδικών Δημοτικών Σχολείων, σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 2 της ανωτέρω Υ.Α.:

«10. Στην περίπτωση συστεγαζόμενων Ειδικών Νηπιαγωγείων και Ειδικών Δημοτικών Σχολείων οι Διευθυντές/ντριες ή Προϊστάμενοι/ες των σχολείων συνεργάζονται για την κατάρτιση των Ε.Ω.Π.Δ. με σκοπό την κάλυψη των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών/τριών αμφοτέρων των Σ.Μ.Ε.Α.Ε. από το Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π. που υπηρετεί σε αυτές.»

δ) Ειδικότερα, στην περίπτωση εφαρμογής του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών (Α.Π.Σ.) του Δημοτικού Σχολείου, ισχύει το άρθρο 3 «Κατανομή χρόνου ανά διδακτικό αντικείμενο στα Δημοτικά σχολεία» του ν. 4692/2020 (Α' 111) «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις».

ε) Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 2 της 85317/Δ3/29-05-2019 Υ.Α. - ΦΕΚ 2171/τ.Β'/07-06-2019 τηρούνται Ατομικοί Φάκελοι μαθητών/τριών:

«Για όλους τους μαθητές/τριες τηρούνται Ατομικοί Φάκελοι, οι οποίοι ενημερώνονται τακτικά από τους εκπαιδευτικούς και τα μέλη του Ε.Ε.Π. που διδάσκουν ή υποστηρίζουν τους μαθητές/τριες. Συγκεκριμένα οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του Ε.Ε.Π. καταχωρούν τις εκθέσεις αξιολόγησης των μαθητών/τριών, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν τους βραχυχρόνιους και μακροχρόνιους (εκπαιδευτικούς, ψυχοπαιδαγωγικούς, κοινωνικούς, κ.α.) στόχους που τέθηκαν κατά τη σύνταξη των Ε.Π.Ε., την αποτίμηση των αποτελεσμάτων επίτευξης των καθορισμένων στόχων καθώς και τις προτάσεις τους. Ακόμα, οι Ατομικοί Φάκελοι περιλαμβάνουν τα Ε.Π.Ε. των μαθητών/τριών, ενδεικτικά φύλλα εργασίας ή αξιολόγησης, τις εκθέσεις αξιολόγησης - γνωματεύσεις των Κ.Ε.Σ.Υ., τις γνωματεύσεις των αναγνωρισμένων από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Κοινωνικών Κέντρων Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων άλλων Υπουργείων και άλλα στοιχεία και φυλάσσονται σε ασφαλή χώρο με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας ή Προϊσταμένου/ης του σχολείου, ενώ σε αυτούς έχουν πρόσβαση οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του Ε.Ε.Π. που διδάσκουν ή υποστηρίζουν τους/τις συγκεκριμένους/ες

μαθητές/τριες, τηρώντας σε κάθε περίπτωση τον κώδικα δεοντολογίας και τις διατάξεις περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

3. Κατανομή μαθητών – Δημιουργία Τμημάτων – Αναθέσεις μαθημάτων

Για την κατανομή των μαθητών/τριών και τη δημιουργία τμημάτων στα Ειδικά Νηπιαγωγεία και Ειδικά Δημοτικά Σχολεία καθώς και για την ανάθεση αυτών στους/στις εκπαιδευτικούς λαμβάνονται υπόψη τα κάτωθι:

α) η υποπερίπτ. ββ της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008 (Α' 199), σύμφωνα με την οποία: «Ο αριθμός των μαθητών σε κάθε τμήμα των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων ορίζεται από κατ' ελάχιστον τέσσερις (4) έως κατ' ανώτατο όριο επτά (7) μαθητές. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ο αριθμός μπορεί να μειώνεται με κατώτατο όριο τους τρεις (3) μαθητές ανά τμήμα, με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Διευθυντή Εκπαίδευσης. Ο Διευθυντής Εκπαίδευσης κατά τη διατύπωση της εισήγησης λαμβάνει υπόψη του σχετική απόφαση του συλλόγου διδασκόντων, καθώς και γνώμη του οικείου ΚΕΔΔΥ και του σχολικού συμβούλου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης».

β) Οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 4 του [Π.Δ. 603/1982 \(Α' 117\)](#) «Οργάνωση και Λειτουργία των Μονάδων Ειδικής Αγωγής», όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 82 του [ν. 4368/2016, \(Α' 21\)](#):

«2. Η κατανομή των μαθητών σε τμήματα στα Δημοτικά Σχολεία Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης μπορεί να γίνεται με τους ακόλουθους τρόπους:

α) ανά τάξη (Προκαταρκτική, Α', Β', Γ', Δ', Ε', Στ') ή

β) ανά βαθμίδες (Προβαθμίδα για την Προκαταρκτική τάξη, Κατώτερη Βαθμίδα για τις Α' και Β' τάξεις, Μέση Βαθμίδα για τις Γ' και Δ' τάξεις, Ανώτερη Βαθμίδα για τις Ε' και Στ' τάξεις) ή

γ) ανά βαθμίδες (Προβαθμίδα, Κατώτερη, Μέση, Ανώτερη), ανεξάρτητα από την τάξη εγγραφής και την καταχώριση των μαθητών στο Βιβλίο Μητρώου Προόδου του σχολείου, με κριτήρια τη διάγνωση, τη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά συμπεριφοράς των μαθητών και τη δυναμική της δημιουργούμενης ομάδας, με στόχο τη συγκρότηση τμημάτων που να εξυπηρετούν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών».

γ) Η παρ. 10 του άρθρου 3 της με αρ. πρωτ. [85317/Δ3/29.05.2019 Υ.Α. \(ΦΕΚ 2171/τ.Β'/2019\)](#):

«10. Η διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων της Αισθητικής Αγωγής, της Φυσικής Αγωγής, των Τ.Π.Ε. και της Ξένης Γλώσσας σε όσα σχολεία διδάσκεται, τόσο στο υποχρεωτικό όσο και στο προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου ανατίθεται σε εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων ειδικοτήτων. Σε περιπτώσεις αδυναμίας κάλυψης του προγράμματος από εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων ειδικοτήτων, η διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων της Αισθητικής Αγωγής και της Φυσικής Αγωγής δύναται να ανατεθεί σε εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ70 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ και ΠΕ71. Ειδικότερα, η διδασκαλία του γνωστικού αντικείμενου των Τ.Π.Ε., δύναται να ανατεθεί σε εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ70 με εξειδίκευση στην ΕΑΕ και ΠΕ71, οι οποίοι διαθέτουν πιστοποίηση Β' επιπέδου στις Τ.Π.Ε.».

δ) Προτείνεται, ως παιδαγωγικά ορθό, ο χρόνος ανάληψης τμήματος από εκπαιδευτικό να μην υπερβαίνει τη συνεχόμενη διετία. Η ανάληψη του ίδιου τμήματος από εκπαιδευτικό για τρίτη συνεχόμενη χρονιά γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων, παιδαγωγικά τεκμηριωμένα, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του/της Συμβούλου Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης.

Για την κατανομή των τμημάτων και τάξεων ο Σύλλογος Διδασκόντων, με σχετική απόφασή του, καθορίζει τα κριτήρια για την κατανομή τμημάτων και τάξεων, λαμβάνοντας υπόψη τις επιμέρους ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Η υπηρεσιακή κατάσταση των εκπαιδευτικών (όπως χρόνια υπηρεσίας, οργανικά τοποθετημένος, αναπληρωτής, αποσπασμένος) δεν μπορεί να αποτελεί κριτήριο για την κατανομή των τμημάτων και των τάξεων ανάμεσα στα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Σε περίπτωση που υπάρχουν ανάμεσα στα μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων της σχολικής μονάδας σημαντικές διαφορές απόψεων και προκύπτουν δυσκολίες στην κατανομή των τάξεων/τμημάτων, την απόφαση λαμβάνει ο/η Διευθυντής/ντρια - ο/η Προϊστάμενος/η της σχολικής μονάδας σύμφωνα με το άρθρο 100 του [ν. 4823/21 \(ΦΕΚ 136/τ.Α'/03-08-2021\)](#).

ε) Σύμφωνα με την παρ. 10, κεφ. Α' του άρθρου 11 του Π.Δ. 79/2017 (Α' 109), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 23 του ν. 4559/2018 (Α' 142), με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων γίνεται η κατανομή των τάξεων/τμημάτων το **δεύτερο δεκαήμερο του Ιουνίου**, εφόσον είναι δυνατόν και δεν υπάρχουν μεταβολές ή ελλείψεις διδακτικού προσωπικού. Επισημαίνεται ότι το **δεύτερο δεκαήμερο του Ιουνίου** πρέπει να έχει οριστικοποιηθεί ο αριθμός μαθητών/τριών στα τμήματα του πρωινού υποχρεωτικού προγράμματος και στα τμήματα του προαιρετικού ολόημερου προγράμματος σε όλα τα Ειδικά Νηπιαγωγεία και στα Ειδικά Δημοτικά Σχολεία. Ειδικότερα, για τον καθορισμό τμημάτων με το κατώτατο όριο των τριών (3) μαθητών/τριών οι Διευθυντές/ντριες ή Προϊστάμενοι/ες των Σ.Μ.Ε.Α.Ε. υποβάλλουν αρμοδίως σχετικά αιτήματα, εφόσον πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις.

Οι Περιφερειακοί/ές Διευθυντές/ντριες Εκπαίδευσης εκδίδουν τις σχετικές αποφάσεις το αργότερο έως **31-07-2023** και ενημερώνουν τους/τις αρμόδιους/ες Διευθυντές/ντριες Εκπαίδευσης.

Σε διαφορετική περίπτωση η κατανομή των τάξεων και των τμημάτων μπορεί να πραγματοποιείται με την έναρξη του σχολικού έτους 2023-2024. Πιο συγκεκριμένα στην αρχή του διδακτικού έτους και το αργότερο εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την έναρξή του, οι εκπαιδευτικοί υποβάλλουν στον Διευθυντή ή τον Προϊστάμενο της σχολικής μονάδας τις προτιμήσεις τους ως προς τις αναθέσεις διδασκαλίας των μαθημάτων στις τάξεις και στα τμήματα σύμφωνα με το άρθρο 100 του [ν. 4823/2021 \(ΦΕΚ 136/τ.Α'/03-08-2021\)](#).

4. Ωράριο Εκπαιδευτικού, Ειδικού Εκπαιδευτικού και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού

Όλοι οι εκπαιδευτικοί, **συμπεριλαμβανομένων των Προϊστάμενων και των Διευθυντών/ντριών και Υποδιευθυντών/ντριών**, εφαρμόζουν και τηρούν τα προβλεπόμενα από την με αριθμ. 127187/Ε1/19-08-2016 (ΦΕΚ Β' 2524) Υ.Α. και το άρθρο 49 του ν. 4547/2018 (ΦΕΚ Α' 102) σχετικά με το διδακτικό τους ωράριο.

Η διαδικασία συμπλήρωσης ωραρίου των εκπαιδευτικών γίνεται σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 33 του ν. 4386/2016 (ΦΕΚ 83/2016 τ.Α').

Ως προς το εργασιακό ωράριο, σε καμία περίπτωση δεν παραβιάζεται η σχετική διάταξη του νόμου 1566/85 (ΦΕΚ 167/τ.Α'/1985), άρθρο 13, παρ. 8, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 245 του ν. 4512/2018 (ΦΕΚ 5/τ.Α'/17-01-2018), και το άρθρο 101 του ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136/τ.Α'/03-08-2021) σύμφωνα με την οποία ο/η εκπαιδευτικός **δεν υποχρεούται να παραμείνει στο σχολείο πέραν των (6) ξή ωρών την ημέρα ή τριάντα (30) ωρών την εβδομάδα.**

Ως προς την ανάθεση διδασκαλίας και των εξωδιδακτικών εργασιών από τον/την Διευθυντή/ντρια ή τον/την Προϊστάμενο/η της σχολικής μονάδας ισχύουν τα όσα αναφέρονται στα άρθρα **100 & 101** του [ν. 4823/2021 \(ΦΕΚ 136/τ.Α'/03-08-2021\)](#) αντίστοιχα.

Τα μέλη του Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π. εφαρμόζουν και τηρούν το προβλεπόμενο από τη με αριθμ. πρωτ. [66079/Δ3/26-04-2018 \(ΦΕΚ1585/τ.Β'/08-05-2018\) Υ.Α.](#) και θέμα: «**Καθορισμός εβδομαδιαίου ωραρίου**

εργασίας των κλάδων του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (ΕΒΠ) στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και στις Σχολικές Μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης».

Επισημαίνεται ότι οι Διευθυντές/ντριες ή Προϊστάμενοι/ες των Σ.Μ.Ε.Α.Ε. φροντίζουν ώστε όλοι οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π. να καλύπτουν πλήρως το διδακτικό ή υποστηρικτικό τους ωράριο εντός του προβλεπόμενου δώρου.

5. Απουσία εκπαιδευτικού

Σε περίπτωση έκτακτης απουσίας εκπαιδευτικού το ωράριο αποχώρησης των μαθητών/τριών από το σχολείο δε διαφοροποιείται από το προβλεπόμενο, όπως αυτό ορίζεται στο Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα διδασκαλίας. Ο τρόπος κάλυψης έκτακτης απουσίας εκπαιδευτικού αποφασίζεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων και καταγράφεται στο Βιβλίο Πράξεων του Συλλόγου Διδασκόντων στην πρώτη συνεδρίαση του σχολικού έτους και δύναται να τροποποιείται, κατά περίπτωση, όταν κρίνεται αναγκαίο. Την ευθύνη υλοποίησης της απόφασης έχει ο/η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας [παρ. 13, κεφ. Α΄, άρθρο 11, Π.Δ. 79/2017 \(Α΄ 109\)](#).

6. Λειτουργία Εκπαιδευτικών Ομίλων – Υπεύθυνοι Εκπαιδευτικών Ομίλων

Αναφορικά με τις προϋποθέσεις συγκρότησης εκπαιδευτικών ομίλων, το πλαίσιο λειτουργίας τους, τα προσόντα, τον αριθμό, το ωράριο και τις υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν σε αυτούς, ισχύουν τα όσα ορίζονται στη με αρ. πρωτ. [102939/ΓΔ4/24-08-2022 Υ.Α. \(Β΄ 4509\)](#).

7. Ενδοσχολικός Συντονιστής

Για τα καθήκοντα, τις αρμοδιότητες, τα κριτήρια ορισμού, τον αριθμό Ενδοσχολικών Συντονιστών, τη διάρκεια θητείας τους στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και τα κριτήρια επιλογής τους ισχύουν τα όσα ορίζονται [στην παρ. 1 του άρθρου 92 του ν. 4823/2021 \(Α΄ 136\)](#), [στην παρ. 2 του άρθρου 92 του ν. 4823/2021 \(Α΄ 136\)](#) και στη με αρ. πρωτ. [Φ.12/102913/ΓΔ4/24-08-2022 Υ.Α. \(Β΄ 4509\)](#).

8. Παιδαγωγικός σύμβουλος – Μέντορας στη σχολική μονάδα

Για τα καθήκοντα, τις αρμοδιότητες, τα κριτήρια ορισμού, τον αριθμό των Παιδαγωγικών Συμβούλων – Μεντόρων, τη διάρκεια θητείας τους στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και τα κριτήρια επιλογής τους ισχύουν τα όσα ορίζονται [στην παρ. 1 άρθρο 93 του ν. 4823/2021 \(Α΄ 136\)](#), [στην παρ. 2 του άρθρου 93 του ν. 4823/2021 \(Α΄ 136\)](#) και στη με αρ. πρωτ. [102919/ΓΔ4/24-08-2022 Υ.Α. \(Β΄ 4509\)](#).

9. Διδακτικά Βιβλία – Υποστηρικτικό Υλικό – Εκπαιδευτικό Υλικό και Ψηφιακή Προσβασιμότητα

α) Το Υ.ΠΑΙ.Θ. για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών των μαθητών/τριών για το σχολικό έτος 2023-2024 σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Εκδόσεων του «Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) – ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» έχει μεριμνήσει για την παραγωγή και έγκαιρη διανομή των διδακτικών βιβλίων σε όλα τα Ειδικά Δημοτικά Σχολεία της χώρας.

β) Το Υ.ΠΑΙ.Θ. για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών των μαθητών/τριών έχει προχωρήσει, με τη με αρ. πρωτ. **Υ.Α. 707/Δ3/04-01-2023** (η οποία σας έχει αποσταλεί) με θέμα: «Εκτύπωση και διανομή Εκπαιδευτικού Υλικού Προσβάσιμα σχολικά εγχειρίδια μαθητή και δασκάλου από το «Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) –“Διόφαντος”», για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών του σχολικού έτους **2023-2024**» στην έγκριση για την παραγωγή και έγκαιρη διανομή του εκπαιδευτικού υλικού – Προσβάσιμα σχολικά εγχειρίδια μαθητή και δασκάλου από το «Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) “Διόφαντος”».

Το εκπαιδευτικό αυτό υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε όλες τις δομές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, καθώς και στις σχολικές μονάδες γενικής εκπαίδευσης ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/τριών. Επίσης, από το Ι.Τ.Υ.Ε. – ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, σε συνεργασία με το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ.), έχει ολοκληρωθεί η μετατροπή και εκτύπωση όλων των διδακτικών βιβλίων σε μορφή braille.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο του έργου «Σχεδιάζω για όλους» της Πράξης «Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού» έχει παραχθεί από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) εξειδικευμένο εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο αφορά στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Το ανωτέρω υλικό βρίσκεται αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://prosvasimo.iep.edu.gr/el/>.

Το ανωτέρω υλικό διατίθεται σε μαθητές/τριες με αναπηρία, ύστερα από αίτημα του σχολείου στο οποίο φοιτούν.

Επίσης, ως προς την ενίσχυση της διδασκαλίας της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας ως πρώτης γλώσσας στην Εκπαίδευση κωφών και βαρήκων μαθητών/τριών έχουν αναπτυχθεί από το Υ.ΠΑΙ.Θ. και τους εποπτευόμενους φορείς (το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής), από το 2000 έως σήμερα Αναλυτικά Προγράμματα, πολυμεσικές εφαρμογές, ειδικό εκπαιδευτικό υλικό, μαθήματα εκπαιδευτικής τηλεόρασης και προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και γονέων κωφών μαθητών/τριών.

Ενδεικτικά **για τη διδασκαλία της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας** αλλά και γνωστικών αντικειμένων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης με τη χρήση της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας τα συναφή εκπαιδευτικά υλικά που έχουν αναπτυχθεί και φιλοξενούνται ως Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι (Open Educational Resources) Ιστοσελίδα του Έργου: «Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού», <http://prosvasimo.iep.edu.gr/el/> είναι:

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας:

<http://prosvasimo.iep.edu.gr/el/analytika-programmata-eidikhs-agwghs-kai-ekpaideushs> ,

Βλέπω και Μαθαίνω: Ολοκληρωμένο υλικό για τη διδασκαλία της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ) στο Νηπιαγωγείο: <http://prosvasimo.iep.edu.gr/el/gia-mathites-me-provlimata-akohs/vlepw-kai-mathainw> ,

Κοίτα με! Κάτι σου λέω...: Ολοκληρωμένο υλικό για τη διδασκαλία της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ) για δύο πρώτες τάξεις (Α΄ & Β΄) του Δημοτικού σχολείου: <http://prosvasimo.iep.edu.gr/el/koita-me-kati-sou-leo> ,

Online Λεξικό Εννοιών στην ΕΝΓ: <http://prosvasimo.iep.edu.gr/el/onlne-lexiko-ennoiwn> ,

Ψηφιακό Αποθετήριο Ιστοριών στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα:
<http://prosvasimo.iep.edu.gr/el/polimesiko-uliko/multimedia-library> ,

Τα διδακτικά βιβλία του σχολείου πρέπει να αντιμετωπίζονται από όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας με σεβασμό και να αξιοποιούνται ορθολογικά στη διαχείρισή τους, ώστε να εξυπηρετούνται οι σκοποί για τους οποίους προορίζονται. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντική η ευαισθητοποίηση όλης της εκπαιδευτικής κοινότητας αναφορικά με την αξία του διδακτικού βιβλίου ως δημόσιου κοινωνικού αγαθού, σύμφωνα με τις αρχές και τους στόχους που διέπουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

Τα διδακτικά βιβλία είναι δυνατό είτε να ανακυκλώνονται είτε να επαναχρησιμοποιούνται ανάλογα με την κατάσταση στην οποία παραδίδονται. Τα βιβλία, τα οποία θα παραδοθούν σε καλή κατάσταση, θα φυλάσσονται στον χώρο της σχολικής μονάδας, με ευθύνη των Διευθυντών/ντριών, και θα επαναχρησιμοποιούνται από τους/τις μαθητές/τριες το επόμενο σχολικό έτος. Τα βιβλία που δεν μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, θα ανακυκλώνονται.

Οι Διευθυντές/ντριες των σχολικών μονάδων οφείλουν:

1. να ενημερώσουν τους/τις μαθητές/τριες ότι τα βιβλία τα οποία ορίζονται ως επαναχρησιμοποιούμενα στη με αριθμ. [Φ.31/ΑΓ/114278/Δ1/21-09-22 Υ.Α.](http://www.prosvasimo.iep.edu.gr/31/AG/114278/Δ1/21-09-22_Y.A) θα επαναχρησιμοποιηθούν και θα πρέπει να επιστραφούν στη σχολική μονάδα στην καλύτερη δυνατή κατάσταση, με τη λήξη του σχολικού έτους 2022-2023 και πριν τις θερινές διακοπές,
2. να παραλάβουν τα βιβλία από τους/τις μαθητές/τριες και να τα φυλάξουν στον χώρο της σχολικής μονάδας, προκειμένου, με ευθύνη τους, να διανεμηθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν από τους/τις μαθητές/τριες το σχολικό έτος 2023-2024. Τα βιβλία που δεν μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, θα ανακυκλώνονται και
3. εφόσον τα βιβλία, που έχουν επιστραφεί προς επαναχρησιμοποίηση, δεν καλύπτουν πλήρως το μαθητικό δυναμικό του σχολικού έτους 2023-2024, να προβούν σε παραγγελία των επιπλέον βιβλίων που απαιτούνται, σύμφωνα με τα κατωτέρω:

Το Ι.Τ.Υ.Ε. - «Διόφαντος» έχει δημιουργήσει την καρτέλα «**Βιβλία Επαναχρησιμοποιούμενα**» στη σελίδα των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στον ιστότοπο <http://publications.cti.gr> , στο μενού «**Παραγγελίες**», όπου δίνεται η δυνατότητα παραγγελίας αυτών των βιβλίων.

Η καρτέλα θα είναι διαθέσιμη από **1 έως 30 Σεπτεμβρίου 2023**. Οι ημερομηνίες θα πρέπει να τηρηθούν αυστηρά, καθώς μετά το τέλος του παραπάνω διαστήματος **οι σχολικές μονάδες δεν θα δικαιούνται να προμηθευτούν τα εν λόγω διδακτικά βιβλία**. Για όσες σχολικές μονάδες δεν προβούν σε παραγγελία βιβλίων κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, θα θεωρηθεί πως δεν χρειάζονται επιπλέον βιβλία.

Σύμφωνα με το [άρθρο 23 του ν. 3966/2011 \(Α' 118\)](#), ο αριθμός των αντιτύπων των διδακτικών βιβλίων καθορίζεται από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) – «Διόφαντος», μετά τη συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων και λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των σχολικών μονάδων και τα υπάρχοντα αποθέματα κάθε τίτλου. Σε περίπτωση που παρουσιάζονται ελλείψεις, λαμβάνεται μέριμνα από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) – «Διόφαντος», ώστε τα βιβλία αυτά να τυπώνονται σε επαρκείς ποσότητες προκειμένου να καλύπτονται οι εκάστοτε ανάγκες.

Παρακαλούμε, όπως ενημερωθούν οι μαθητές/τριες, ώστε να διατηρήσουν όλα τα βιβλία τους για την αξιοποίησή τους και την επόμενη σχολική χρονιά 2023-2024.

Σχετικά με τη διανομή των σχολικών βιβλίων για το σχολικό έτος 2023-2024 θα αποσταλεί σχετική εγκύκλιος.

10. Αντισταθμιστικοί – Υποστηρικτικοί Θεσμοί

Για τη φοίτηση και υποστήριξη των μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ισχύουν τα προβλεπόμενα:

α) στο άρθρο 6 όπως ισχύει, του ν. 3699/2008 (ΦΕΚ 199Α') «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες»

β) στην Υ.Α. 27922/Γ6/08-03-2007 (ΦΕΚ Β' 449) «Καθορισμός των ιδιαίτερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων του εκπαιδευτικού προσωπικού, που υπηρετεί σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και στα τμήματα ένταξης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την Υ.Α. 48275/Δ3/28-03-2019 (ΦΕΚ 1088/Β') και τη διόρθωση σφάλματος (ΦΕΚ 1388/Β') «Τροποποίηση της 27922/Γ6/08-03-2007 υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 449/Β')»

γ) στην παρ. 5 του άρθρου 82 του ν. 4368/2016 (ΦΕΚ 21/Α') «Μέτρα για την επιτάχυνση του κυβερνητικού έργου και άλλες διατάξεις», στο άρθρο 11 του ν. 4452/2017 (ΦΕΚ 17Α') «Ρύθμιση θεμάτων του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας και άλλες διατάξεις»

δ) στην Υ.Α. 172877/Δ3/17-10-2016 "Καθορισμός διαδικασίας σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης προγραμμάτων συνεκπαίδευσης" (ΦΕΚ 3561Β'), όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α. 10537/Δ3/14-02-2019 (ΦΕΚ 431Β').

ε) Στις περιπτώσεις της παρ. 10 του άρθρου 12 του Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ 109Α') ανήκουν και αυτές των μαθητών/τριών των οποίων οι γονείς/κηδεμόνες αιτούνται πρόωρη αποχώρηση ή καθυστερημένη προσέλευση στο πρόγραμμα του σχολείου για λόγους ιατρικής υποστήριξης ή θεραπευτικής παρέμβασης των μαθητών/τριών, κατόπιν βεβαίωσης από δημόσιο φορέα, από την οποία προκύπτει η ανάγκη της ανωτέρω απουσίας και ο ακριβής χρόνος αυτής. Επισημαίνεται, ότι τόσο ο φορέας που εκδίδει τη βεβαίωση, όσο και ο φορέας υλοποίησης της θεραπευτικής παρέμβασης ή ιατρικής υποστήριξης πρέπει να είναι δημόσιοι φορείς.

11. Προγράμματα Συνεκπαίδευσης

Τα προγράμματα συνεκπαίδευσης σχεδιάζονται, εγκρίνονται, υλοποιούνται και αξιολογούνται σύμφωνα με την Υ.Α. 172877/Δ3/17-10-2016 (ΦΕΚ Β' 3561), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Υ.Α. 10537/Δ3/14.02.2019 (ΦΕΚ Β' 431). Οι Διευθυντές/ντιριες ή Προϊστάμενοι/ες και οι Σύλλογοι Διδασκόντων των Σ.Μ.Ε.Α.Ε. φροντίζουν για την προώθηση προγραμμάτων συνεκπαίδευσης και συνεργατικών δράσεων με στόχο την ευαισθητοποίηση των σχολικών κοινοτήτων σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καλλιέργειας του σεβασμού στη διαφορετικότητα και ανάδειξης του δικαιώματος για ισότιμη συμμετοχή στην εκπαίδευση, στην ψυχαγωγία και σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής των μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

12. Εκπαιδευτικές επισκέψεις – Εκδρομές

Ο προγραμματισμός και η υλοποίηση εκδρομών, εκπαιδευτικών και διδακτικών επισκέψεων και δράσεων, όπως προβλέπεται στο Π.Δ. 603/1982 (Α' 117) και στο Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ Α' 109), άρθρο 16,

όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 23 του [ν. 4559/18, \(ΦΕΚ 142Α'/03.08.2018\)](#), «Σχολικές δράσεις στο πλαίσιο της σχολικής ζωής», εντάσσεται στον ετήσιο ή στον τριμηνιαίο προγραμματισμό κάθε σχολείου, μετά από απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων και τη με αρ. πρωτ. Φ.14/89494/ΓΔ4/09-04-2020 – ΦΕΚ 2888/τΒ'/17-04-2020. Οι σχετικές αποφάσεις του Συλλόγου Διδασκόντων υποβάλλονται για ενημέρωση στον/στην Προϊστάμενο/η Εκπαιδευτικών Θεμάτων, ο οποίος μπορεί να διατυπώνει τις δικές του παρατηρήσεις και προτάσεις».

Η επιλογή και ο προγραμματισμός των δράσεων αυτών πρέπει να λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία ορίζονται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π). Πέραν των κριτηρίων αυτών ο προγραμματισμός πρέπει να περιλαμβάνει ακριβή στοιχεία σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο υλοποίησης των δράσεων, τους όρους που διασφαλίζουν την ασφαλή μετακίνηση των μαθητών, τις τάξεις/τμήματα που συμμετέχουν, τους υπεύθυνους-συνοδούς εκπαιδευτικούς κ.λπ. Στην περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο είναι απαραίτητες αλλαγές στον αρχικό προγραμματισμό, επαναλαμβάνεται η ίδια διαδικασία. Το σχολείο ενημερώνει εγκαίρως τους γονείς/κηδεμόνες για τις σχολικές δράσεις που έχει προγραμματίσει είτε κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους είτε κατά τη διάρκεια ενός τριμήνου.

Οι δράσεις αυτές έχουν βιωματικό και διαθεματικό χαρακτήρα και αποσκοπούν στον εμπλουτισμό του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών και στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων και της αυτονομίας των μαθητών/τριών. Ο αριθμός των επισκέψεων των μαθητών/τριών σε κοντινή απόσταση από το σχολείο, περιορισμένης χρονικής διάρκειας και όχι μεγαλύτερης των δύο διδακτικών ωρών, που υλοποιούνται στο πλαίσιο εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων, δύναται να είναι πέραν του ανώτατου προβλεπόμενου αριθμού των εννέα (9) επισκέψεων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας ή Προϊσταμένου/ης της Σ.Μ.Ε.Α.Ε., για τις επισκέψεις εκτός σχολικού χώρου, καταρτίζεται πίνακας υπεύθυνων συνοδών ανά τμήμα, από όλα τα μέλη του Εκπαιδευτικού, Ειδικού Εκπαιδευτικού και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού. Ο αριθμός των συνοδών ανά τμήμα εξαρτάται από τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/τριών. Για τη συμμετοχή των μαθητών/τριών σε επισκέψεις και δραστηριότητες εκτός σχολικού χώρου απαιτείται η έγγραφη συναίνεση των γονέων και κηδεμόνων. Προκειμένου για την ενίσχυση των συνθηκών ασφαλούς επιτήρησης και μετακίνησης των μαθητών/τριών στις επισκέψεις εκτός σχολικού χώρου δύναται να συμμετέχουν και γονείς και κηδεμόνες των μαθητών/τριών, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συλλόγου Διδασκόντων της Σ.Μ.Ε.Α.Ε.

Επισημαίνεται ότι εφεξής, οι επισκέψεις, στο πλαίσιο εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ανταλλαγών και φιλοξενίας ειδικών φορέων, στο εσωτερικό, καθώς και οι διδακτικές επισκέψεις στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Κέντρα Εκπαίδευσης για την Αειφορία, με ή χωρίς διανυκτερεύσεις, πραγματοποιούνται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων, η οποία υποβάλλεται στην οικεία Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για ενημέρωση, ο προϊστάμενος της οποίας δύναται να διατυπώνει παρατηρήσεις και προτάσεις, οι οποίες δεν δεσμεύουν τη σχολική μονάδα, ενώ οι επισκέψεις στο πλαίσιο εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ανταλλαγών και φιλοξενίας ειδικών φορέων στο εξωτερικό πραγματοποιούνται με απόφαση του/της Διευθυντή/ντριας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης [άρθρο 16 παρ. 7 του Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Για τις μετακινήσεις των μαθητών/τριών και των εκπαιδευτικών εντός και εκτός της χώρας, με ή χωρίς διανυκτερεύσεις ισχύουν όσα προβλέπονται στην υπό στοιχείο [Φ.14/89494/ΓΔ4/09-07-2020 \(Β' 2888\)](#) με θέμα «*Εκπαιδευτικές επισκέψεις μαθητών και μαθητριών και μετακινήσεις εκπαιδευτικών Δημόσιων και Ιδιωτικών σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης εντός και εκτός της χώρας*».

Ειδικότερα, όσο αφορά σε διευκρινίσεις που αφορούν την εκτέλεση εκδρομών με σχολικά λεωφορεία ισχύει η με αρ. πρωτ. [211994/04-07-2022](#) Εγκύκλιος του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

13. Επιμορφωτικές δράσεις

Οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης και Σύμβουλοι Ε.Ε.Π. μέσα στα χρονικά διαστήματα από την 1η έως την 10η Σεπτεμβρίου και από την 15η έως την 21η Ιουνίου προγραμματίζουν, οργανώνουν και υλοποιούν επιμορφωτικές συναντήσεις/δράσεις (παιδαγωγικές συσκέψεις, ημερίδες και σεμινάρια) του Εκπαιδευτικού Προσωπικού, Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού, Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού των σχολείων της Περιφέρειάς τους με σκοπό την παροχή ενημέρωσης και την υποστήριξη του έργου των εκπαιδευτικών, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην [παρ. 3, άρθρο 17 του Π.Δ. 79/2017 \(ΦΕΚ Α' 109\)](#), όπως αυτό τροποποιήθηκε με το [άρθρο 23, του ν. 4559/2018 \(ΦΕΚ Α' 142/03-08-2018\)](#).

Οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης των κοινών ειδικοτήτων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, προκειμένου να προγραμματίσουν τις επιμορφωτικές τους δράσεις στις σχολικές μονάδες της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, συνεργάζονται με τους/τις Συμβούλους Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης για τον καλύτερο συντονισμό του έργου τους. Επίσης, οι ως άνω σε συνεργασία με τους Συμβούλους ΕΕΠ μπορούν, επίσης, να διοργανώνουν επιμορφωτικές ημερίδες σε θεματικές που αφορούν στο σύνολο των εκπαιδευτικών, ώστε να περιορίζεται η ανάγκη απουσίας εκπαιδευτικών από τις σχολικές μονάδες και να μη διαταράσσεται η εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Επίσης, με απόφαση του/της Συμβούλου Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης και χωρίς να απαιτείται άδεια άλλης αρχής μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέχρι δυο (2) εργάσιμες μέρες τον χρόνο ανά τάξη, για την πραγματοποίηση επιμορφωτικών σεμιναρίων και ημερίδων [άρθρο 17 του Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με [το άρθρο 23, ν. 4559/2018 \(Α' 142\)](#). Λοιπά θέματα που αφορούν επιμορφωτικές δράσεις ρυθμίζονται σύμφωνα με το [άρθρο 17 του Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με [το άρθρο 23, ν. 4559/2018 \(Α' 142\)](#).

Η συμμετοχή όλων των εκπαιδευτικών, στις ενημερωτικές/επιμορφωτικές αυτές συναντήσεις, είναι υποχρεωτική.

Με απόφαση του/της Διευθυντή/ντριας ή του/της Προϊσταμένου/ης της σχολικής μονάδας πραγματοποιούνται, σε επίπεδο σχολικής μονάδας, επιμορφωτικά σεμινάρια, συνολικής διάρκειας τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ωρών ανά σχολικό έτος και καθορίζεται η θεματολογία των επιμορφωτικών σεμιναρίων με βάση ιδίως: α) τις ανάγκες της σχολικής μονάδας, β) τον φορέα υλοποίησης της επιμόρφωσης. Τα επιμορφωτικά σεμινάρια διενεργούνται εκτός του διδακτικού ωραρίου σύμφωνα με το άρθρο 95 του ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136/τ.Α'/03-08-2021).

Επισημαίνεται ότι η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στα επιμορφωτικά σεμινάρια της παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136/τ.Α'/03-08-2021) είναι προαιρετική και συνεκτιμάται κατά την ατομική αξιολόγησή τους άρθρο 96 του ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136/τ.Α'/03-08-2021).

14. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Στη με αρ. πρωτ. 13423/ΓΔ4/04-02-2021 Υ.Α. – [ΦΕΚ 491/τ.Β'/09-02-2021](#) με θέμα: «Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» ορίζεται:

«Από το σχολικό έτος 2020-2021 και εφεξής, κάθε σχολική μονάδα Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οφείλει να έχει εγκεκριμένο Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας στον οποίο αναφέρονται θέματα σχετικά με τη λειτουργία της.»

Με τον όρο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Σχολείου εννοούμε το σύνολο των όρων και των κανόνων που αποτελούν προϋποθέσεις, για να πραγματοποιείται ανενόχλητα, μεθοδικά και αποτελεσματικά το έργο του Σχολείου. Επιπλέον, ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Σχολείου αποτελεί σημαντικό παιδαγωγικό μέσο που βοηθά στην ομαλή σχολική ζωή, στη συνεργασία, στην αλληλεγγύη, στον δημοκρατικό διάλογο και στην αποδοχή της διαφορετικότητας.

.....

Σκοπός του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Σχολείου είναι η θεμελίωση ενός πλαισίου που υποστηρίζει το εκπαιδευτικό έργο και την απρόσκοπτη συμμετοχή όλων στην εκπαιδευτική διαδικασία, η διαμόρφωση κλίματος που στηρίζει την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών/μαθητριών, η εξασφάλιση της σωματικής ασφάλειας και της συναισθηματικής πλήρωσης όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, κ.ά.

Η απόφαση εγκρίνεται από τον Συντονιστή/τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου που έχει την παιδαγωγική ευθύνη του Σχολείου και από τον Διευθυντή/τη Διευθύντρια Εκπαίδευσης.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας κοινοποιείται σε όλους τους γονείς/κηδεμόνες και αναρτάται στον ιστότοπο του Σχολείου, την πρώτη φορά εφαρμογής του αμέσως μετά την έγκριση αυτού, ενώ τα επόμενα έτη με την έναρξη του σχολικού έτους. Η ακριβής τήρησή του αποτελεί ευθύνη και υποχρέωση της Διεύθυνσης του Σχολείου, των εκπαιδευτικών, των μαθητών/μαθητριών και των γονέων/κηδεμόνων.

Περιεχόμενο του Εσωτερικού Κανονισμού Οι κεντρικοί άξονες του Εσωτερικού Κανονισμού

1. Προσέλευση - παραμονή στο Σχολείο και αποχώρηση από αυτό.
2. Συμπεριφορά μαθητών/τριών - Παιδαγωγικός έλεγχος
3. Πρόληψη φαινομένων Βίας και Σχολικού εκφοβισμού
4. Σχολικές Εκδηλώσεις - Δραστηριότητες
5. Συνεργασία Σχολείου - Οικογένειας - Συλλόγου Γονέων/Κηδεμόνων
6. Ποιότητα του σχολικού χώρου».

15. Άδειες εισόδου στα Ειδικά Νηπιαγωγεία και Ειδικά Δημοτικά Σχολεία

Πρακτικές ασκήσεις

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 88 του ν. 4823/2021, με απόφαση του/της Διευθυντή/ντριας ή του/της Προϊστάμενου/ης της σχολικής μονάδας αποφασίζεται η πραγματοποίηση στη σχολική μονάδα πρακτικής άσκησης από προπτυχιακούς ή μεταπτυχιακούς φοιτητές Α.Ε.Ι., καθώς και από καταρτιζόμενους και σπουδαστές δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

Στις περιπτώσεις διεξαγωγής των πρακτικών ασκήσεων φοιτητών/τριών, οι εκπαιδευτικοί κάθε τάξης παρευρίσκονται υποχρεωτικά μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και είναι υπεύθυνοι για όλη την εκπαιδευτική διαδικασία και την ασφάλεια των μαθητών/τριών.

Επισημαίνεται ότι σε καμία περίπτωση δεν δίνονται στοιχεία των μαθητών/τριών σε πρόσωπο ή φορέα.

16. Μεταφορά μαθητών

Σχετικά με τη μεταφορά των μαθητών/τριών των Σ.Μ.Ε.Α.Ε., στο εδάφιο 21 της παρ. η΄ του Κεφ. ΙΙ του άρθρου 186 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87), όπως προστέθηκε με το άρθρο 7 του ν. 4089/2012 (Α΄ 206) ορίζεται ότι οι Διοικητικές Περιφέρειες είναι αρμόδιες για τη μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς των μαθητών των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Οι όροι και οι κανόνες της μεταφοράς καθορίστηκαν με την αριθμ. 50025/19-09-2018 ΚΥΑ (Β΄ 4217) «Μεταφορά μαθητών δημοσίων σχολείων από τις Περιφέρειες». Οι Διευθυντές/ντριες ή Προϊστάμενοι/ες των Σ.Μ.Ε.Α.Ε. βρίσκονται σε άμεση συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες για τον έγκαιρο και ορθολογικό προγραμματισμό της μεταφοράς των μαθητών/τριών εντός των χρονοδιαγραμμάτων που καθορίζονται, με ευθύνη των ανωτέρω υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις που, για οποιονδήποτε λόγο, προκύπτει ανάγκη τροποποίησης δρομολογίων οι Διευθυντές/ντριες ή Προϊστάμενοι/ες των Σ.Μ.Ε.Α.Ε. υποβάλλουν άμεσα τις σχετικές τεκμηριωμένες προτάσεις τους στις ανωτέρω υπηρεσίες.

Για το σχολικό έτος 2023-24 και με δεδομένο το εύλογο χρονικό διάστημα που απαιτείται για την προσαρμογή των δρομολογίων μεταφοράς των μαθητών/τριών ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Τα σχολεία στα οποία εφαρμόζεται ήδη Ολοήμερο Πρόγραμμα, εφόσον υφίσταται ο απαιτούμενος αριθμός μαθητών/τριών, κατόπιν επικαιροποίησης των αιτημάτων από τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/τριών και στα οποία έχει εξασφαλιστεί η μεταφορά αυτών, θα λειτουργήσουν άμεσα το Ολοήμερο Πρόγραμμα, με την έναρξη του σχολικού έτους.

β) Στα σχολεία στα οποία δεν λειτουργεί Ολοήμερο Πρόγραμμα, οι γονείς και κηδεμόνες των μαθητών/τριών ενημερώνονται από τους/τις Διευθυντές/ντριες ή Προϊσταμένους/ες των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων για τη δυνατότητα λειτουργίας ολοήμερου προγράμματος. Στη συνέχεια, εφόσον υπάρξουν αιτήματα εγγραφής και διαπιστωθεί η ύπαρξη του απαιτούμενου αριθμού μαθητών/τριών για τη λειτουργία ολοήμερου προγράμματος, οι Διευθυντές/ντριες ή Προϊστάμενοι/ες των σχολείων θα προβούν στις απαραίτητες ενέργειες προς τις αρμόδιες υπηρεσίες προτείνοντας την απαιτούμενη προσαρμογή των δρομολογίων μεταφοράς των μαθητών/τριών. Η λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος των ανωτέρω σχολείων θα αρχίσει μόνο στην περίπτωση εξασφάλισης της προϋπόθεσης μεταφοράς των μαθητών/τριών.

17. Θέματα ασφάλειας, υγιεινής και κτιριακών υποδομών του σχολείου

Οι Περιφερειακοί/ές Διευθυντές/ντριες Εκπαίδευσης, οι Διευθυντές/ντριες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και οι Διευθυντές/ντριες ή Προϊστάμενοι/ες των Σ.Μ.Ε.Α.Ε. οφείλουν να συνεργαστούν με τους αρμόδιους φορείς (Τοπική Αυτοδιοίκηση κτλ.), ώστε με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς να έχουν διασφαλιστεί οι κατάλληλες συνθήκες (κτιριακές υποδομές, ασφάλεια, αισθητική και υγιεινή χώρων, εξοπλισμός κ.ά.) για την εύρυθμη και ασφαλή λειτουργία των σχολικών μονάδων.

Πριν την ολοκλήρωση του διδακτικού έτους 2022-2023 σε συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων καταγράφονται τα προβλήματα που αφορούν στην υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας και διαβιβάζονται στην αρμόδια υπηρεσία του οικείου Δήμου και στην οικεία Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ώστε με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς να έχουν διασφαλιστεί οι κατάλληλες συνθήκες λειτουργίας τους (κτιριακές υποδομές, ασφάλεια, αισθητική και υγιεινή χώρων, εξοπλισμός κ.ά.).

Οι Διευθυντές/ντριες των Σ.Μ.Ε.Α.Ε., ως πρόεδροι των Σχολικών Συμβουλίων όπως προβλέπεται από το άρθρο 51 του ν. 1566/1985 (Α΄ 167), καλούν σε συνεδρίαση το ανωτέρω όργανο, κατά το πρώτο δεκαήμερο κάθε τριμήνου με σκοπό την καθιέρωση τρόπων αμοιβαίας επικοινωνίας του προσωπικού

του σχολείου και των οικογενειών των μαθητών/τριών, καθώς και για θέματα που έχουν σχέση με την υγιεινή των μαθητών/τριών και του σχολικού περιβάλλοντος.

18. Σχολικές Βιβλιοθήκες

Για τη λειτουργία και την οργάνωση των σχολικών βιβλιοθηκών ισχύει η με αρ. πρωτ. [Φ.14/22511/Δ1/09-02-2018 \(ΦΕΚ 688 Β΄\) Υ.Α.](#) με θέμα: «Ίδρυση Δικτύου Σχολικών Βιβλιοθηκών Δημόσιων Δημοτικών Σχολείων» και οι με αρ. πρωτ. Φ.17/43829/Δ1/15-03-2018 & Φ.17/139463/Δ1/28-08-2018 Εγκύκλιοι του Υ.ΠΑΙ.Θ..

Σε κάθε Σχολική Μονάδα που είναι ενταγμένη στο Δίκτυο Σχολικών Βιβλιοθηκών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ορίζεται, στην αρχή κάθε σχολικού έτους, ένας/μία (1) εκπαιδευτικός ως Υπεύθυνος/η της Σχολικής Βιβλιοθήκης, ο/η οποίος/α μπορεί να συμπληρώνει το διδακτικό του/της ωράριο προσφέροντας έργο στη Σχολική Βιβλιοθήκη [[παρ. 3, του κεφ. Γ, του άρθρου 8 της Φ.14/22511/Δ1/09-02-2018 \(ΦΕΚ 688 Β΄\) Υ.Α.](#)], αφού έχει διασφαλιστεί **πλήρως** η εύρυθμη λειτουργία της Σχολικής Μονάδας ως προς τις διδακτικές ανάγκες. Μετά την επιλογή του/της Υπεύθυνου/ης, ο/η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας κοινοποιεί την απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών στην οικεία Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Οι Διευθυντές/ντριες των σχολικών μονάδων καλούνται να επικαιροποιήσουν τα στοιχεία που αφορούν στην αίθουσα σχολικής βιβλιοθήκης στο Πληροφοριακό Σύστημα **myschool**.

19. Ενημέρωση Πληροφοριακού Συστήματος myschool

Ως εγγραφή νοείται η πρώτη και μοναδική καταχώριση των στοιχείων του/της μαθητή/τριας στο Βιβλίο Μητρώου και στο Πληροφοριακό Σύστημα «myschool», το οποίο θα πρέπει να ενημερωθεί αμέσως μετά την ενεργοποίηση του νέου σχολικού έτους 2023-2024 σε αυτό.

α) Τα αναλυτικά στοιχεία εγγραφών των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων για το σχολικό έτος 2023-2024 καταχωρίζονται με ευθύνη των Διευθυντών/ντριών-Προϊσταμένων τους, στο Βιβλίο Μητρώου και στα σχετικά πεδία του Πληροφοριακού Συστήματος **myschool** μετά την ενεργοποίηση του νέου σχολικού έτους 2023-2024 σε αυτό.

β) Υπενθυμίζεται ότι από το σχολικό έτος 2020-2021 και έως το σχολικό έτος 2029-2030, ο αριθμός Βιβλίου Μητρώου μαθητών/τριών, Ειδικών Νηπιαγωγείων και Ειδικών Δημοτικών Σχολείων, θα είναι ο αριθμός 2020, ο οποίος θα παραμείνει ο ίδιος καθ' όλη τη δεκαετία. Οι ανωτέρω αριθμοί θα καταχωρίζονται αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα myschool.

γ) Επισημαίνεται ότι οι σχολικές μονάδες, με ευθύνη των Διευθυντών/ντριών ή Προϊσταμένων τους, στο πεδίο της πληροφοριακής πλατφόρμας myschool οφείλουν να προβούν στις αναγκαίες αλλαγές ώστε η ονομασία – επωνυμία του σχολείου να αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα χωρίς κανενός άλλου τύπου προσδιορισμό (π.χ. 1ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ).

δ) Επειδή έχουν διαπιστωθεί λάθη στην αποτύπωση της γεωγραφικής θέσης των σχολικών μονάδων, θα πρέπει οι Διευθυντές/ντριες ή οι Προϊστάμενοι/ες των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων και Ειδικών Νηπιαγωγείων να επικαιροποιήσουν τις συντεταγμένες της γεωγραφικής θέσης της σχολικής μονάδας στο αντίστοιχο πεδίο της πληροφοριακής πλατφόρμας myschool μέχρι τη λήξη του σχολικού έτους.

ε) Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με [το άρθρο 7 του ν. 3848/2010 \(ΦΕΚ 71 Α΄\)](#), προκειμένου να αποτυπώνεται η λειτουργία κάθε σχολικής μονάδας, είναι αναγκαία η επικαιροποίηση του Πληροφοριακού Συστήματος (Π.Σ.) myschool, οπωσδήποτε σε καθημερινή βάση, όταν υφίστανται μεταβολές (μαθητικού δυναμικού ή εκπαιδευτικού προσωπικού). Η καταχώριση στοιχείων στα

Πληροφοριακά Συστήματα myschool και Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης (Ο.Π.ΣΥ.Δ.) γίνεται σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ. 149084/ΓΔ4/08-09-2017 εγκύκλιο.

στ) Οι Διευθυντές/ντριες ή Προϊστάμενοι/ες των σχολικών μονάδων καλούνται να επικαιροποιήσουν στο Πληροφοριακό Σύστημα myschool, τα στοιχεία που αφορούν στον Δήμο στον οποίο ανήκει η σχολική μονάδα, στις περιπτώσεις όπου έλαβε χώρα κατάτμησή του.

ζ) Σύμφωνα με τις με αρ. πρωτ. 132524/Δ1/25-10-2012 και 171490/Δ2/12-11-2013 εγκυκλίου του Υ.ΠΑΙ.Θ. «η επικαιροποίηση της καταχώρισης των απαραίτητων στοιχείων πραγματοποιείται την 1η και 15η κάθε μήνα. Στην περίπτωση που κανένα στοιχείο δεν έχει διαφοροποιηθεί στις συγκεκριμένες ημερομηνίες, τότε και πάλι ο/η Διευθυντής/τρια ή ο/η Προϊστάμενος/η επικαιροποιεί τα ήδη καταχωρισμένα δεδομένα. Η επικαιροποίηση αυτή πραγματοποιείται μέσω της επιλογής «επιβεβαίωση δεδομένων».

η) Τέλος, σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ. Φ.7/128702/ΓΔ4/19-10-2022 Εγκύκλιο του Υ.ΠΑΙ.Θ., με θέμα: «Ατομικός αριθμός μαθητών/τριών - προσφύγων στο **myschool**» στο πληροφοριακό σύστημα (Π.Σ.) **myschool** προστέθηκε **νέο πεδίο**, στο οποίο θα καταχωρίζεται από τον/τη Διευθυντή/ντρια ή Προϊστάμενο/μενη της σχολικής μονάδας ο μοναδικός αριθμός ταυτοποίησης των μαθητών/τριών – προσφύγων, ακολουθώντας τη διαδρομή [ΜΑΘΗΤΕΣ -> κατάλογος μαθητών και αναλυτικά στοιχεία μαθητή-> (επεξεργασία στοιχείων μαθητή) -> Γενικά στοιχεία].

Πρόκειται για τον αριθμό ατομικού φακέλου Διεύθυνσης Κεντρικής Ασφάλειας (ΔΙ.Κ.Α.) ή τον αριθμό μητρώου προσωρινής προστασίας (registration number), ο οποίος αναγράφεται στο ταυτοποιημένο δημόσιο έγγραφο που προσκομίζουν οι μαθητές/τριες - πρόσφυγες κατά την εγγραφή τους στη σχολική μονάδα, (είτε στο τρίπτυχο αιτούντος άσυλο, είτε σε αυτό του δικαιούχου διεθνούς προστασίας είτε οποιοδήποτε άλλο) και θα συνοδεύει τον/τη μαθητή/τρια – πρόσφυγα σε όλη τη διάρκεια της φοίτησής του/της. Η καταχώρηση των στοιχείων του/της μαθητή/τριας – πρόσφυγα και του αριθμού φακέλου ΔΙ.Κ.Α. ή ο αριθμός μητρώου προσωρινής προστασίας που τον/τη συνοδεύει θα πρέπει να γίνεται άμεσα από τον/τη Διευθυντή/ντρια ή Προϊστάμενο/μένη κάθε σχολικής μονάδας στο myschool, ακόμα και όταν είναι δεδομένη η προσωρινότητα της φοίτησής τους σε αυτήν.

Ο ίδιος αριθμός αποτελεί πεδίο αναζήτησης κατά την εγγραφή του μαθητή/τρια - πρόσφυγα, έτσι ώστε να πραγματοποιείται ο κατάλληλος εντοπισμός στο (Π.Σ.) myschool. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η αποτύπωση της ιστορικότητας της φοίτησής του, αποφεύγοντας τις πολλαπλές εγγραφές στο σύστημα. Η αναζήτηση του μαθητή/τριας – πρόσφυγα θα γίνεται από τη διαδρομή (Μαθητές-> Εγγραφές Μαθητών -> Νέες εγγραφές μαθητών).

20. Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος

Η Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος διενεργείται κάθε σχολικό έτος σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα με το άρθρο 104 του ν. 4823/2021 (Α' 136).

21. Δημιουργία και λειτουργία ιστοσελίδας σε επίπεδο σχολικής μονάδας

Κάθε σχολική μονάδα οφείλει να δημιουργεί και να λειτουργεί, με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας ή του/της Προϊσταμένου/ης της, ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, της οποίας το περιεχόμενο καθορίζεται στο άρθρο 105 του ν. 4823/2021 (Α' 136). Ως προς την προσβασιμότητα των ιστοσελίδων των σχολικών μονάδων ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 106 του ν. 4823/2021 (Α' 136).

Β. Προγραμματισμός λειτουργίας Προαιρετικού Ολοήμερου Προγράμματος

Για τον προγραμματισμό λειτουργίας του Προαιρετικού Ολοήμερου Προγράμματος των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων για το σχολικό έτος 2023-2024, ισχύει η με αρ. πρωτ.

Οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και οι Διευθυντές/ντριες ή οι Προϊστάμενοι/ες των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης θα ακολουθήσουν τα εξής:

1. Προϋποθέσεις για τη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων:

Σε όλα τα Ειδικά Νηπιαγωγεία και Ειδικά Δημοτικά Σχολεία είναι δυνατόν να λειτουργήσει ολοήμερο πρόγραμμα με τις εξής προϋποθέσεις:

α) Οι μαθητές/τριες εγγράφονται στο Ολοήμερο Πρόγραμμα, κατόπιν **σχετικής αίτησης-δήλωσης των γονέων/κηδεμόνων τους.**

β) Την ύπαρξη του ελάχιστου αριθμού των **πέντε (5)** φοιτώντων μαθητών/τριών.

γ) Δεν επιτρέπεται πρόωρη αποχώρηση μαθητών/τριών από το Ολοήμερο Πρόγραμμα και το ωράριο αυτού, καθώς και η υποχρεωτικότητα της φοίτησης των μαθητών/τριών, τηρούνται καθ' όλο το διδακτικό έτος.

δ) Η αποχώρηση των μαθητών/τριών γίνεται με ευθύνη του εκάστοτε υπεύθυνου λειτουργίας του Ολοήμερου Προγράμματος, ο οποίος αποχωρεί μετά τη λήξη του (16.00), ασχέτως αν ασκεί διδακτικά καθήκοντα στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα.

ε) Κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, στην περίπτωση που ο αριθμός των φοιτώντων μαθητών/τριών στα λειτουργούντα τμήματα του ολοήμερου προγράμματος δεν πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις, τότε αναστέλλεται η λειτουργία τους με απόφαση του/της οικείου/ας Διευθυντή/ντριας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

2. Ορισμός Υπεύθυνου Ολοήμερου

Στο Ολοήμερο Πρόγραμμα του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου δεν προβλέπεται ορισμός ενός/μίας υπεύθυνου/ης ολοήμερου, αλλά ορίζεται ανά ημέρα εκπαιδευτικός ή μέλος του Ε.Ε.Π. που θα φέρει την ευθύνη λειτουργίας του Ολοήμερου Προγράμματος. Η ημερήσια ευθύνη λειτουργίας του Ολοήμερου Προγράμματος δύναται να ανατίθεται στους/στις εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων, στα μέλη του Ε.Ε.Π. καθώς και στον/στη Διευθυντή/ντρια ή Υποδιευθυντή/ντρια ή Προϊστάμενο/η του σχολείου [σύμφωνα με την αρ. πρωτ. [85317/Δ3/29.05.2019 Υ.Α. \(ΦΕΚ 2171/τ.Β΄/2019\)](#)]. Στους εκπαιδευτικούς που φέρουν την ευθύνη λειτουργίας του Ολοήμερου Προγράμματος δεν προβλέπεται χορήγηση επιδόματος παρ. 16 του άρθρου 11 κεφ. Α΄ του Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ 109Α΄) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 23 του ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142Α΄) και το άρθρο 79 του ν. 4589/2019 (ΦΕΚ 13Α΄).

Με απόφαση και σχετική πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων του Ειδικού Νηπιαγωγείου ή του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου, ύστερα από εισήγηση του/της Διευθυντή/ντριας ή Προϊσταμένου/ης της σχολικής μονάδας, ορίζονται: α) ο/η εκπαιδευτικός ή το μέλος του Ε.Ε.Π. που θα φέρει την ευθύνη λειτουργίας του Ολοήμερου Προγράμματος ανά ημέρα, β) το προσωπικό (Εκπαιδευτικό, Ειδικό Εκπαιδευτικό και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό) που συμπληρώνει το υποχρεωτικό του ωράριο στο Ολοήμερο Πρόγραμμα, σύμφωνα με τη με αρ. πρωτ. [85317/Δ3/29.05.2019 Υ.Α. \(ΦΕΚ 2171/τ.Β΄/2019\)](#).

3. Αναστολή λειτουργίας Ολοήμερου Προγράμματος

Στην περίπτωση που οι μαθητές/τριες που φοιτούν στο ολοήμερο πρόγραμμα είναι λιγότεροι από πέντε (5), τότε με απόφαση του/της οικείου/ας Διευθυντή/ντριας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης αναστέλλεται η λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος.

Εντός του πρώτου πενθήμερου κάθε μήνα, με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας ή Προϊσταμένου/ης, συντάσσεται και αποστέλλεται στην οικεία Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης αναλυτική κατάσταση φοιτώντων μαθητών/τριών στο Ολοήμερο Πρόγραμμα.

Η φοίτηση των μαθητών/τριών του Ολοήμερου Προγράμματος διακόπτεται όταν ο/η μαθητής/τρια συμπληρώσει δεκαπέντε (15) συνεχόμενες απουσίες, οι οποίες δεν δικαιολογούνται από ιατρική γνωμάτευση ή από βεβαίωση του γονέα ή κηδεμόνα περί ύπαρξης λόγων ανωτέρας βίας, ή όταν ο γονέας ή κηδεμόνας ζητήσει τη διακοπή της φοίτησης με γραπτή αίτησή του ή όταν ο γονέας ή κηδεμόνας δεν επικαιροποιήσει την εγγραφή του/της μαθητή/τριας κατά το 2^ο 15/ήμερο του Νοεμβρίου και το 1^ο 15/ήμερο του Φεβρουαρίου (εδάφιο θ, παρ. 16, του άρθρου 11Α του Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ 109Α'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το [άρθρο 23 του ν. 4559/2018 \(Α' 142\)](#)).

4. Σίτιση – Χαλάρωση, Διατροφική Αγωγή στο Ολοήμερο Πρόγραμμα

Αναφορικά με τη διδακτική ώρα της **Διατροφικής Αγωγής** ισχύουν οι περ. ια) και ιβ) της παρ. 16 του άρθρου 11Α [του Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το [άρθρο 79 του ν. 4589/2019 \(Α' 13\)](#).

α) Σε ό,τι αφορά στη σίτιση στο προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα, το γεύμα των μαθητών/τριών παρασκευάζεται στο σπίτι από τους γονείς/κηδεμόνες τους. Οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π. που συμπληρώνουν ωράριο στο ολοήμερο πρόγραμμα την ώρα της σίτισης – χαλάρωσης, Διατροφικής αγωγής βοηθούν και καθοδηγούν τους/τις μαθητές/τριες με στόχο την απόκτηση δεξιοτήτων που αφορούν στη διαδικασία του γεύματος, καθώς και γενικότερα δεξιοτήτων αυτοεξυπηρέτησης και αυτόνομης διαβίωσης.

β) Η ώρα της σίτισης – χαλάρωσης, Διατροφικής Αγωγής του Ολοήμερου Προγράμματος του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου εντάσσεται στην παιδαγωγική διαδικασία και θεωρείται διδακτική ώρα για τους/τις εκπαιδευτικούς και ώρα υποστηρικτικού έργου για τα μέλη του Ε.Ε.Π. που ορίζονται με σχετική πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων υπεύθυνοι ολοήμερου προγράμματος τη συγκεκριμένη ημέρα, καθώς και για τους/τις εκπαιδευτικούς που αναλαμβάνουν την επίβλεψη της διαδικασίας σίτισης – χαλάρωσης, Διατροφικής Αγωγής των μαθητών/τριών και διδάσκουν την επόμενη 2η ώρα (14:15-15:00) του ολοήμερου προγράμματος, όπως και για τα μέλη του Ε.Ε.Π. που αναλαμβάνουν την επίβλεψη της διαδικασίας σίτισης – χαλάρωσης, Διατροφικής αγωγής των μαθητών/τριών και ασκούν υποστηρικτικό έργο την επόμενη 2η ώρα (14:15-15:00) του ολοήμερου προγράμματος. Επίσης, η ώρα της Διατροφικής Αγωγής θεωρείται ώρα άσκησης υποστηρικτικού έργου για τα μέλη του Ε.Β.Π. που ορίζονται στο Ολοήμερο Πρόγραμμα.

γ) Η συγκεκριμένη δραστηριότητα με την κατάλληλη παιδαγωγική υποστήριξη μπορεί αφενός να βοηθήσει στην ανάπτυξη υγιών διατροφικών συνηθειών απαραίτητων για την ατομική ανάπτυξη και υγεία των παιδιών και αφετέρου να συμβάλει θετικά στην ενίσχυση κοινωνικών δεξιοτήτων όλων των μαθητών και των μαθητριών.

δ) Κατά το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου, ο Σύλλογος Διδασκόντων του Ειδικού Νηπιαγωγείου ή του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου αποφασίζει, ύστερα από εισήγηση του Σχολικού Συμβουλίου σχετικά με το πλαίσιο υλικοτεχνικής υποδομής και οργάνωσης, τον τρόπο υλοποίησης της 1^{ης} διδακτικής ώρας του Ολοήμερου Προγράμματος (προετοιμασία γεύματος/γεύμα ή ώρα Διατροφικής Αγωγής αντίστοιχα) για τους/τις μαθητές/τριες που εγγράφονται στο Ολοήμερο Πρόγραμμα. Ιδιαίτερα ζητήματα που αφορούν στην υλοποίηση της δραστηριότητας αντιμετωπίζονται από τον Σύλλογο Διδασκόντων εντός του πλαισίου που ορίζουν οι κείμενες διατάξεις.

5. Έντυπα και διαδικασίες που αφορούν στη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων

Οι μαθητές/τριες εγγράφονται στο Ολοήμερο Πρόγραμμα κατόπιν σχετικής αίτησης-δήλωσης των γονέων/κηδεμόνων σύμφωνα με το Έντυπο «**Ειδικό Νηπιαγωγείο ή Ειδικό Δημοτικό Σχολείο – ΑΙΤΗΣΗ – ΔΗΛΩΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ**».

Με ευθύνη των Διευθυντών/ντριών ή Προϊσταμένων των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων και των Ειδικών Νηπιαγωγείων πρέπει να δίνεται στους γονείς το ανωτέρω έντυπο. Επίσης, πρέπει να είναι αναρτημένη σχετική ανακοίνωση για τις καταληκτικές ημερομηνίες υποβολής αίτησης εγγραφής μαθητή/τριας στο Ολοήμερο Πρόγραμμα και το ανωτέρω έντυπο εγγραφής.

Σε περίπτωση υποβολής εκπρόθεσμης αίτησης εγγραφής στο Ολοήμερο Πρόγραμμα των σχολικών μονάδων, μετά τη λήξη του διδακτικού έτους, απαιτείται η γραπτή έγκριση του/της οικείου/ας Διευθυντή/ντριας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και μόνο για λόγους που κρίνονται ιδιαίτερα σοβαροί.

Οι Διευθυντές/ντριες, Προϊστάμενοι/ες των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων και των Ειδικών Νηπιαγωγείων, στα οποία θα λειτουργήσει Ολοήμερο Πρόγραμμα κατά το προσεχές σχολικό έτος 2023-2024, πρέπει να συμπληρώσουν και να υποβάλουν **με τη λήξη του διδακτικού έτους** στην οικεία Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ονομαστική κατάσταση των εγγραφέντων μαθητών/τριών στο Ολοήμερο Πρόγραμμα, ανά τμήμα λειτουργίας καθώς και τα στοιχεία επικοινωνίας τους (διεύθυνση κατοικίας, τηλέφωνο οικίας).

Οι Διευθυντές/ντριες, Προϊστάμενοι/ες των Ολοήμερων Ειδικών Δημοτικών Σχολείων και των Νηπιαγωγείων πρέπει, επίσης, να συμπληρώσουν και να υποβάλουν **με τη λήξη του διδακτικού έτους** στην οικεία Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης τους επισυναπτόμενους πίνακες **A1 και A2**. Τα στοιχεία παραμένουν στη Διεύθυνση Π.Ε. έως ότου ζητηθούν από το Υ.ΠΑΙ.Θ..

Γ. Λήξη Διδασκαλίας μαθημάτων σχολικού έτους 2022-2023

Την ημέρα λήξης των μαθημάτων, **15 Ιουνίου 2023 ημέρα Πέμπτη**, χορηγούνται τα **Πιστοποιητικά Φοίτησης**, οι **Τίτλοι Προόδου** και **αντίγραφα Τίτλων Σπουδών**, όπως προβλέπεται [στην παρ. 5 του άρθρου 2 και στο άρθρο 20 του Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#). Επίσης, την ίδια ημέρα αποστέλλονται τα **Πιστοποιητικά Φοίτησης των μαθητών/τριών των Ειδικών Νηπιαγωγείων** και οι **Τίτλοι Σπουδών των μαθητών/τριών της ΣΤ' τάξης των Ειδικών Δημοτικών** για την εγγραφή τους στα Δημοτικά, Ειδικά Δημοτικά και Γυμνάσια, Γυμνάσια Ε.Α.Ε., Γυμνάσια ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ-Λ, Ε.Ε.Ε.ΕΚ., αντιστοίχως.

Δ. Έκδοση Τίτλων Σπουδών και Τίτλων Προόδου

Προκειμένου οι Διευθυντές/ντριες των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων να **διευκολυνθούν** στην έκδοση των απαραίτητων Τίτλων Προόδου για την προαγωγή των μαθητών/τριών στην επόμενη τάξη και των Τίτλων Σπουδών για την εγγραφή των μαθητών/τριών στο Γυμνάσιο, σας γνωρίζουμε ότι στο πληροφοριακό σύστημα **myschool** έχουν αναρτηθεί οι Τίτλοι Προόδου για τις τάξεις Α' έως και Ε' και οι Τίτλοι Σπουδών για την τάξη ΣΤ'. Οι διαδρομές που πρέπει να ακολουθήσουν οι Διευθυντές/ντριες – οι Προϊστάμενοι/ες για να εκτυπώσουν τους εν λόγω τίτλους, είναι οι ακόλουθες: Αναφορές -> Αναφορές Μαθητών -> Έντυπα, Βεβαιώσεις, Τίτλοι -> **Τίτλος Προόδου** (για Τάξεις Α' - Ε') [[Υπόδειγμα 5ο παράρτημα II, του Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#)].

Αναφορές -> Αναφορές Μαθητών -> Έντυπα, Βεβαιώσεις, Τίτλοι -> **Τίτλος Σπουδών** (για Τάξη ΣΤ') [[Υπόδειγμα 6ο παράρτημα II, του Π.Δ. 79/2017 \(Α' 109\)](#)].

Ε. Συλλογικός Προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο

Για τον Συλλογικό Προγραμματισμό, την εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ισχύουν όσα ορίζονται στα άρθρα 33, 34 και 35 του ν. 4692/2020 «Αναβάθμιση του σχολείου και άλλες διατάξεις» (Α' 111), στα άρθρα 231 και 233 του ν. 4823/2021 (Α' 136) «Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις». Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους, κατά την ειδική συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων, πραγματοποιείται η εσωτερική αξιολόγηση του έργου της σχολικής μονάδας όπως ορίζεται από το άρθρο 5 της με αρ. πρωτ. 108906/ΓΔ4/10-09-2021 Υ.Α. (Β' 4189).

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136 Α'/03-08-2021), ορίζεται ότι: «*Τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) που ιδρύθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4547/2018 (Α' 102) μετονομάζονται σε Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.).*».

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 233 του ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136 Α'/03-08-2021), ορίζεται ότι: «*Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται: β) ο Συντονιστής Εκπαιδευτικού έργου ή Σχολικός Σύμβουλος, νοείται Σύμβουλος Εκπαίδευσης.....*».

Παρακαλούνται τα Στελέχη της Εκπαίδευσης να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να επιτευχθεί ο έγκυρος και έγκαιρος προγραμματισμός των Σχολικών Μονάδων για το σχολικό έτος 2023-2024.

Παρακαλούνται οι Διευθυντές/ντριες Π.Ε. όπως ενημερώσουν τα Ειδικά Νηπιαγωγεία και τα Ειδικά Δημοτικά Σχολεία περιοχής ευθύνης τους και οι Προϊστάμενοι/ες και Διευθυντές/ντριες των σχολικών μονάδων τα μέλη των Συλλόγων Διδασκόντων, αποστέλλοντας την παρούσα εγκύκλιο στις διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους (e-mail).

Με εντολή Υπουργού

Ευγενία Παναγιωτοπούλου
14.05.2023 10:45:55

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Π/ΘΜΙΑΣ, Δ/ΘΜΙΑΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η Προϊσταμένη του Τμήματος Α' της
Δ/νσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του
Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων
Ευγενία Παναγιωτοπούλου

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΠΤΣΗΣ

Συνημμένα: τρία (3) αρχεία:

- ΑΙΤΗΣΗ – ΔΗΛΩΣΗ ΓΟΝΕΑ/ΚΗΔΕΜΟΝΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Σ.Μ.Ε.Α.Ε. ΣΧ. ΕΤΟΣ 2023-24
- ΑΡΧΕΙΟ EXCEL (ΠΙΝΑΚΑΣ Α1)
- ΑΡΧΕΙΟ EXCEL (ΠΙΝΑΚΑΣ Α2)

Εσωτερική διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής
3. Γενική Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε. & Δ.Ε.
4. Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Π.Ε.
5. Αυτοτελής Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης
6. Δ/νση Διοίκησης Εκπαιδευτικού Προσωπικού Π.Ε. και Δ.Ε-Τμήμα Α΄ Κινητικότητας Εκπ/κού Προσωπικού Π.Ε.
7. Δ/νση Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας & Καινοτομίας (myschool)
8. Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης-Τμήμα Α΄